

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 125/10
Λουξεμβούργο, 22 Δεκεμβρίου 2010

Απόφαση στην υπόθεση C-208/09
Ilonka Sayn-Wittgenstein κατά Landeshauptmann von Wien

Ένα κράτος μέλος μπορεί να αρνηθεί να αναγνωρίσει το όνομα ημεδαπού το οποίο περιέχει τίτλο ευγενείας, όπως αποκτήθηκε σε άλλο κράτος μέλος, για λόγους σχετιζόμενους με τη δημόσια τάξη

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διασφαλίζει την τήρηση της αρχής της ισότητας των πολιτών, της οποίας εφαρμογή συνιστά ο αυστριακός νόμος περί καταργήσεως των τίτλων ευγενείας

Η Ilonka Sayn-Wittgenstein, Αυστριακή υπήκοος που διαμένει στη Γερμανία, απέκτησε το 1991, κατόπιν της υιοθεσίας της από τον Lothar Fürst von Sayn-Wittgenstein, Γερμανό υπήκοο, το επώνυμο του υιοθετούντος, περιλαμβανομένου του τίτλου ευγενείας που αυτός έφερε, με τη μορφή «Fürstin von Sayn-Wittgenstein» («Πριγκίπισσα του Sayn-Wittgenstein»). Στη Γερμανία, της χορηγήθηκε άδεια οδηγήσεως στο όνομα αυτό, ενώ η ενδιαφερόμενη προέβη και στη σύσταση εταιρίας με το προπαρατεθέν όνομα. Οι αυστριακές αρχές καταχώρισαν με τη σειρά τους το νέο αυτό επώνυμο σε μερίδα του αυστριακού ληξιαρχείου. Επιπλέον, οι αυστριακές αρχές ανανέωσαν την ισχύ διαβατηρίου και εξέδωσαν πιστοποιητικά ιθαγένειας στο όνομα Ilonka Fürstin von Sayn-Wittgenstein.

Εντούτοις, το Verfassungsgerichtshof (αυστριακό συνταγματικό δικαστήριο) έκρινε το 2003, αποφαινόμενο επί παρεμφερούς υποθέσεως, ότι βάσει του νόμου του 1919 περί καταργήσεως των τίτλων ευγενείας – ο οποίος έχει ισχύ συνταγματικής διατάξεως και αποτελεί εφαρμογή της αρχής της ισότητας – απαγορεύεται σε Αυστριακό υπήκοο η κτήση επωνύμου το οποίο περιέχει πρώην τίτλο ευγενείας λόγω υιοθεσίας από Γερμανό υπήκοο που νομίμως φέρει αυτόν τον τίτλο ως συστατικό στοιχείο του ονόματός του. Κατόπιν της εκδόσεως της αποφάσεως αυτής, κρίνοντας ότι η ληξιαρχική πράξη γεννήσεως που χορηγήθηκε στην Ilonka Fürstin von Sayn-Wittgenstein κατόπιν της υιοθεσίας της ήταν εσφαλμένη, ο ληξιαρχος της Βιέννης διόρθωσε κατά συνέπεια την καταχώριση του επωνύμου στη μερίδα του ληξιαρχείου σε «Sayn-Wittgenstein».

Ενώπιον του Verwaltungsgerichtshof (αυστριακού ανώτατου διοικητικού δικαστηρίου) η I. Sayn-Wittgenstein ισχυρίσθηκε ότι η μη αναγνώριση των αποτελεσμάτων της υιοθεσίας της όσον αφορά το επώνυμό της συνιστά περιορισμό του δικαιώματός της ελεύθερης κυκλοφορίας – καθόσον την υποχρεώνει να φέρει διαφορετικό επώνυμο αναλόγως του κράτους μέλους – και προσβολή του δικαιώματος σεβασμού της οικογενειακής ζωής – λόγω του ότι την υποχρεώνει σε αλλαγή του επωνύμου που έφερε επί δεκαπέντε συναπτά έτη.

Στο πλαίσιο αυτό, το αυστριακό δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αν η αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής των πολιτών της Ένωσης επιτρέπει στις αυστριακές αρχές να αρνηθούν να αναγνωρίσουν, ως προς όλα τα στοιχεία του, το επώνυμο Αυστριακού υπηκόου, όπως καθορίσθηκε στη Γερμανία, όπου διαμένει ο εν λόγω υπήκοος, καθόσον το επώνυμο αυτό περιέχει τίτλο ευγενείας που απαγορεύεται βάσει του αυστριακού συνταγματικού δικαίου.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, καταρχάς, ότι, μολονότι οι κανόνες περί του επωνύμου φυσικού προσώπου και περί της χρήσεως τίτλων ευγενείας εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, τα κράτη μέλη, πάντως, οφείλουν να συμμορφούνται προς το δίκαιο της Ένωσης. Ως εκ τούτου, το όνομα ενός προσώπου αποτελεί συστατικό στοιχείο της ταυτότητάς του και της ιδιωτικής ζωής του, οι οποίες προστατεύονται τόσο βάσει του Χάρτη των Θεμελιωδών

Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ενώσεως όσο και βάσει του άρθρου 8 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.

Το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ¹ ότι εάν το επώνυμο που χρησιμοποιείται σε μια περίπτωση από φυσικό πρόσωπο δεν αντιστοιχεί σ' αυτό που αναγράφεται στο έγγραφο το οποίο υποβάλλεται ως αποδεικτικό της ταυτότητας του προσώπου ή εάν σε δύο έγγραφα που υποβάλλονται από κοινού δεν αναγράφεται το ίδιο επώνυμο, ενδέχεται να εγερθούν αμφιβολίες ως προς την ταυτότητα του προσώπου αυτού, τη γνησιότητα των υποβληθέντων εγγράφων ή την πιστότητα του περιεχομένου τους. Ο σαφής κίνδυνος να υποχρεωθεί ένα πρόσωπο να διαλύσει τις αμφιβολίες ως προς την ταυτότητά του αποτελεί αφεαυτού περίπτωση δυνάμενη να παρακωλύσει την ελεύθερη κυκλοφορία.

Πάντως, το εμπόδιο αυτό μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο βάσει αντικειμενικών λόγων και εφόσον είναι ανάλογο του θεμιτώς επιδιωκόμενου από το εθνικό δίκαιο σκοπού.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει συναφώς ότι η Ένωση σέβεται την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών της, μέρος της οποίας είναι και η δημοκρατική μορφή του πολιτεύματος του κράτους. Δέχεται, επομένως, ότι, στο πλαίσιο της συνταγματικής Ιστορίας της Αυστρίας, ο νόμος περί καταργήσεως των τίτλων ευγενείας μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί δικαιολόγηση σχετιζόμενη με την αρχή της δημοσίας τάξεως και να ληφθεί υπόψη κατά τη στάθμιση συμφερόντων μαζί με το αναγνωριζόμενο από το δίκαιο της Ενώσεως δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων.

Ως εκ τούτου, η έννοια αυτή της δημοσίας τάξεως ως δικαιολόγηση παρεκκλίσεως από θεμελιώδη ελευθερία πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικώς και να μην καθορίζεται μονομερώς από έκαστο των κρατών μελών, άνευ ελέγχου εκ μέρους των θεσμικών οργάνων της Ενώσεως. Πάντως, οι ειδικές περιστάσεις που δύνανται να δικαιολογήσουν την προσφυγή στην έννοια της δημοσίας τάξεως μπορούν να διαφέρουν αναλόγως του κράτους μέλους και της χρονικής περιόδου. Οι εθνικές αρχές διαθέτουν προς τούτο περιθώριο εκτιμήσεως εντός των ορίων που θέτει η Συνθήκη.

Όσον αφορά την Αυστρία, αποδεικνύεται ότι **ο νόμος περί καταργήσεως των τίτλων ευγενείας αποτελεί εφαρμογή της γενικότερης αρχής της ισονομίας όσον αφορά το σύνολο των Αυστριακών πολιτών, την οποία επιδιώκει να διασφαλίσει η έννομη τάξη της Ενώσεως ως γενική αρχή του δικαίου.**

Μέτρα περιοριστικά θεμελιώδους ελευθερίας μπορούν να δικαιολογηθούν από λόγους σχετικούς με τη δημόσια τάξη μόνον εφόσον είναι αναγκαία για την προστασία των συμφερόντων στη διασφάλιση των οποίων σκοπούν και μόνο στο μέτρο που οι σκοποί αυτοί δεν μπορούν να επιτευχθούν με λιγότερο περιοριστικά μέτρα.

Κατά το Δικαστήριο, δεν αντιβαίνει στην αρχή της αναλογικότητας το γεγονός ότι ένα κράτος μέλος επιδιώκει να διασφαλίσει την επίτευξη του σκοπού της τηρήσεως της αρχής της ισότητας απαγορεύοντας την οποιαδήποτε εκ μέρους των πολιτών του κτήση, κατοχή ή χρήση τίτλων ευγενείας ή στοιχείων δηλωτικών τίτλου ευγενείας που μπορεί να δημιουργήσουν σε άλλους την πεποίθηση ότι το πρόσωπο που φέρει το όνομα κατέχει τέτοιο τίτλο.

Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο δίδει την απάντηση ότι η άρνηση των αρχών κράτους μέλους να αναγνωρίσουν, ως προς όλα τα στοιχεία του, το επώνυμο υπηκόου του κράτους αυτού, όπως καθορίσθηκε σε άλλο κράτος μέλος, εντός του οποίου διαμένει ο εν λόγω υπήκοος, λόγω της υιοθεσίας του ως ενηλίκου από υπήκοο του δεύτερου αυτού κράτους μέλους, καθόσον το επώνυμο αυτό περιέχει τίτλο ευγενείας που απαγορεύεται στο πρώτο κράτος μέλος βάσει του συνταγματικού δικαίου του, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως μέτρο που παρακωλύει αδικαιολόγητα την ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή των πολιτών της Ενώσεως.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν

¹ Απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2008, C-353/06, Grunkin και Paul (βλ. επίσης [Ανακοινωθέν Τύπου](#)).

επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582